

Apply Human Rights

Introduktion till rättigheter av personer med funktionshinder

Personer med funktionshinder har rätt att utöva sina medborgerliga, politiska, sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter under samma förutsättningar som de andra.

Funktionshinder innebär ett stort antal olika funktionsnedsättningar som drabbar befolkningen vart som helst i världen. Människor kan inaktiveras genom en fysisk, intellektuell eller sensorisk funktionsnedsättning, medicinskt tillstånd eller psykisk sjukdom. Sådana funktionsnedsättningar, tillstånd eller sjukdomar kan vara av bestående eller övergående natur.

FN uppskattar att det finns 500 miljoner personer med funktionshinder i världen idag. Detta antal ökar varje år på grund av faktorer såsom krig och förstörelse, ohälsosamma levnadsvillkor, samt brist på kunskap om funktionshinder, dess orsaker, förebyggande och behandling.

Personer med funktionshinder drabbas av diskriminering på grund av fördomar och okunskap från samhällets sida. Dessutom saknar de oftast samma möjligheter som andra människor har till följd av bristande tillgång till grundläggande tjänster.

Efter fem års aktiva förhandlingar i FN kunde samtliga medlemsländer i slutet av augusti 2006 enas om en *konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*, och den 13 december antogs den av FN:s generalförsamling. Den 30 mars 2007 öppnades konventionen för undertecknande och Sverige var ett av 82 länder som undertecknade vid detta tillfälle. Konventionen trädde i kraft den 3 maj 2008. Det finns ett *protokoll* knutet till konventionen som innebär att enskilda personer eller grupper av personer har möjlighet att klaga till en övervakningskommitté om de anser att deras rättigheter kränkts. Staterna kan frivilligt ansluta sig till protokollet.

Konventionens syfte är att *stärka skyddet av de mänskliga rättigheter* som funktionshindrade har enligt de konventioner som redan finns. Den fokuserar på *icke-diskriminering* och listar nödvändiga åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska kunna åtnjuta såväl *medborgerliga* och *politiska* som *ekonomiska, sociala* och *kulturella* rättigheter.

På vår hemsida finns de grundläggande internationella normer angående mänskliga rättigheter av funktionshindrade under kategorin ”**Internationella överenskommelser**”. De flesta stater har inkorporerat de mänskliga rättigheterna i nationella lagstiftningar. På vår hemsida omfattas även regionala överenskommelser om mänskliga rättigheter av funktionshindrade och de publiceras under ett specifikt geografiskt område såsom Afrika, Amerika, Asien, Mellanöstern, Europa och Oceanien.

Vi ger hänvisning till de viktigaste databaser med fall om kränkningar av mänskliga rättigheter av personer med funktionsnedsättningar under kategorin ”**Rättspraxis**”. Rättspraxis innehåller domstolarnas beslut i enskilda fall, domstolarnas tolkning av stadgar, konstitutionella bestämmelser, administrativa bestämmelser samt lagar.

Kategorin ”**Utlåtanden**” består av framstående fall från internationella och nationella advokater samt juridiska experter. Dessa formella skriftliga yttranden innehåller experternas övertygelse om vad lagen om mänskliga rättigheter är, hur domstolarna skulle tolka den samt hur den gäller för särskilda omständigheter.

”**Tolkning av internationella regler av FN och andra**” är en annan kategori under vilken vi har lagt upp tolkningen av bestämmelser om mänskliga rättigheter, sammanställningen av allmänna synpunkter och rekommendationer som antagits av FN:s kommitté om mänskliga rättigheter.

Eftersom att ha tillgång till rättslig prövning av kränkningar av mänskliga rättigheter är mycket viktigt innehåller kategorin ”**Klagomålsförfarande**” en översikt över dessa procedurer enligt olika FN:s kommittéer och domstolarna. Individer som hävdar att deras rättigheter har kränkts och som har uttömt alla tillgängliga nationella rättsmedel kan lämna en skriftlig ansökan till FN:s kommittéer och internationella domstolen för närmare övervägande.

Vi har lagt upp listan över publikationer, böcker gällande på området av rättigheter för personer med funktionshinder under kategorin ”**Litteratur**”.

Skulle ni behöva komma i kontakt med de personer eller organisationer som särskilt arbetar för skydd och främjande av mänskliga rättigheter av personer med funktionsnedsättning och få deras syn på ett visst problem har vi kategorin ”**Kontaktpersoner/organisationer**” till ert förfogande.